

**Uchwała Nr XLVI/311/2018
Rady Powiatu Strzyżowskiego
z dnia 25 kwietnia 2018 roku**

**w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu
Strzyżowskiego na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 4 ust 1, pkt. 3a, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868 z późn. zm.) oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.)

Rada Powiatu Strzyżowskiego uchwała, co następuje;

§1

Przyjmuje Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Strzyżowskiego na lata 2018-2020 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§2

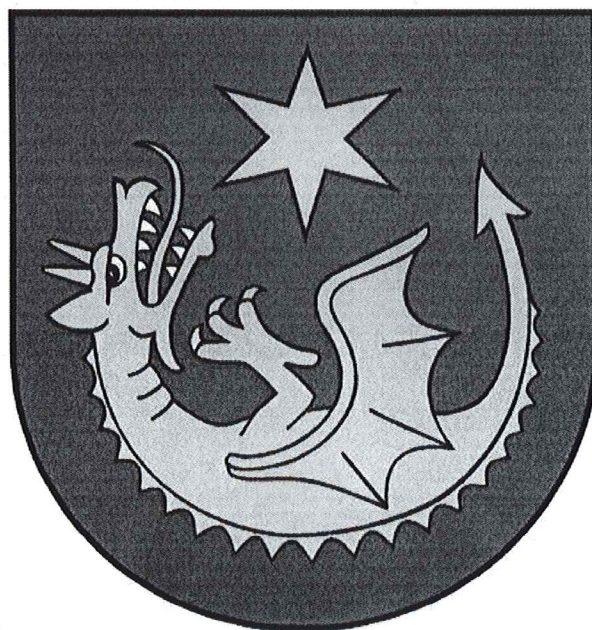
Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Strzyżowskiego.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marek Jurzysta

PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
dla
POWIATU STRZYŻOWSKIEGO
na lata 2018 – 2020

Strzyżów, 2018 r.

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Podstawy prawne programu.....	4
III.	Diagnoza	5
IV.	Analiza SWOT.....	10
V.	Założenia programu	12
VII.	Realizacja programu	19
VIII.	Monitoring i ewaluacja	20

I. Wstęp

Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi najbardziej optymalne środowisko wychowania dziecka. Dom rodzinny bowiem jest pierwszym miejscem, w którym dziecko uczy się prawidłowych postaw społecznych, przyswaja wzory zachowania, obyczaje i zasady moralne. Rodzina przede wszystkim zapewnia jej członkom odpowiedni rozwój psychiczny i poczucie bezpieczeństwa. Dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, osierocone, opuszczone nie mają szansy na rozwój w warunkach ciepła rodzinnego domu, które jest naturalnym prawem przysługującym każdemu dziecku.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowania pieczy zastępczej.

Zgodnie z preambułą ustawy, jej podstawowym celem jest:

1. dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, troska o ich harmonijny rozwój i przyszła samodzielność życiowa oraz ochrona ich praw i wolności,
2. dobro rodziny, która stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju oraz dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Cel ten może być osiągnięty przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami.

Ustawa niniejsza nakłada na samorządy terytorialne szereg zadań w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, sprawowania pieczy zastępczej i pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków oraz postępowania adopcyjnego. Jednocześnie dokonuje rozdziału poszczególnych zadań pomiędzy samorządy: gminne, powiatowe i wojewódzkie oraz określa zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Do zadań powiatu należy organizacja pieczy zastępczej oraz pomoc dla osób usamodzielnianych. Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy powiat zobowiązany jest do opracowania i realizacji 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, który winien zawierać coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Program jest zatem dokumentem umożliwiającym efektywne zarządzanie rozwojem społecznym, wskazującym konkretne działania konieczne do wdrożenia, wynikające z analizy problemów społecznych i ich specyficznego dla powiatu charakteru. Pozwoli on na skoordynowanie działań wszystkich podmiotów funkcjonujących w powiecie wokół rozwoju pieczy zastępczej, szczególnie uwzględniając współpracę ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Program powinien stać się także narzędziem do właściwego podziału i racjonalnego wydatkowania środków finansowych kierowanych z budżetu powiatu na realizację zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W celu usprawnienia na terenie powiatu strzyżowskiego realizacji zadań ustawowych z zakresu pieczy zastępczej oraz zabezpieczenia środków własnych i pozyskiwania także funduszy z zewnątrz, opracowano Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla

Powiatu Strzyżowskiego na lata 2015-2017 przyjęty Uchwałą Nr VII/53/2015 Rady Powiatu Strzyżowskiego z dnia 20 maja 2015 r. W związku z upływającym okresem obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument, który na bazie dotychczasowych doświadczeń uwzględnia potrzeby w zakresie pieczy zastępczej, wytycza kierunki działań w poszczególnych latach z uwzględnieniem środków finansowych koniecznych do ich realizacji w latach 2018 -2020.

W programie niniejszym wskazano na konieczność podejmowania działań rozwijających, wspomagających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz utrzymujących odpowiedni standard świadczonych usług opiekuńczo-wychowawczych przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu strzyżowskiego. Jednocześnie program zakłada działania wspierające usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Podstawy prawne programu

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne – art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące akty prawne;

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1868 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r., w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720);
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 274, poz. 1620);
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954);

II. Diagnoza

1. Analiza systemu pieczy zastępczej w powiecie strzyżowskim

Zgodnie z art. 112 ustawy o pomocy społecznej zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują jednostki organizacyjne – powiatowe centra pomocy rodzinie, a starosta przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej. Natomiast zgodnie z art. 32 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pieczę zastępczą organizuje powiat, a zgodnie z art. 182 tej ustawy zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów pieczy zastępczej. Na terenie powiatu strzyżowskiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczone zostało Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie, które odpowiada za całokształt działań w tym zakresie. Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie jest więc wspieranie osób i rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, pomoc rodzinom dysfunkcyjnym oraz osobom, których funkcjonowanie dotknięte jest niepełnosprawnością, podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także pomocy dla dzieci pozbawionych opieki i wychowania w rodzinie naturalnej. Aby te zadania zrealizować Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracuje z jednostkami organizacyjnymi powiatu, z jednostkami samorządów terytorialnych, sądami i ich organami pomocniczymi, organizacjami pozarządowymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi. Wszystkie te jednostki i organizacje mają wpływ na skuteczną realizację zadań społecznych powiatu, w szczególności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej to bowiem zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W działaniach powiatu strzyżowskiego w tym zakresie wykorzystywane są różnorodne formy wspierające dziecko i rodzinę w wielu aspektach, począwszy od pomocy w środowisku lokalnym, poprzez różne formy samopomocy aż do rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej.

Na terenie powiatu strzyżowskiego działają podmioty pomagające bezpośrednio dziecku i są to:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie, – jako koordynator realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, programów działań na rzecz dzieci, rodzin i osób niepełnosprawnych oraz programu rozwoju pieczy zastępczej.
2. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Czudcu, Frysztaku, Niebylcu i Wiśniowej oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzyżowie – wykonujące zadania własne gmin w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w szczególności pracujące z rodziną naturalną, także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza nią.
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzyżowie prowadząca działalność diagnostyczno-terapeutyczną, zajęcia ogólnorozwojowe, korekcyjno-kompensacyjne dla

dzieci z zaburzeniami zachowania, dysleksji i dysgrafii oraz zaburzeniami mowy, a także różne formy terapii rodzinnej.

4. Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego:

a) Dom Dziecka w Strzyżowie

b) Dom Dziecka w Żyżnowie

zapewniające dzieciom pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie.

5. Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze w Strzyżowie i we Frysztaku, które oferują dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie bogatą ofertę kształcenia, rehabilitacji i terapii.

W obrębie infrastruktury pomocy społecznej działają inne placówki, nie związane bezpośrednio z dzieckiem ale oddziaływujące na ogólną sferę funkcjonowania rodzin i są to:

1. Środowiskowe Domy Samopomocy w Strzyżowie i Nowej Wsi prowadzone przez samorządy gminne

2. Domy Pomocy Społecznej:

a) w Babicy z filią w Pstrągowej Woli przeznaczony dla osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych,

b) w Gliniku Dolnym przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,

3. Punkt konsultacyjno-informacyjny d/s uzależnień w Strzyżowie.

4. Zespoły Interdyscyplinarne d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy wszystkich gminnych ośrodkach pomocy społecznej.

5. Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie.

6. Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Różance.

Ponadto prężnie działają organizacje pozarządowe i są to:

1. Polski Związek Niewidomych – Koło w Strzyżowie.

2. Towarzystwo Na Rzecz Rehabilitacji Zdrowotnej im. prof. Franciszka Chrapkiewicza-Chapeville'a w Strzyżowie.

3. Stowarzyszenie „Tak Życiu” w Strzyżowie.

Wszystkie te podmioty i organizacje mają istotny wpływ na rozwój i organizację pieczy zastępczej na terenie powiatu strzyżowskiego oraz wsparcie rodziny w szerokim aspekcie tego słowa, a szczególnie w zakresie usług wspomagających, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i opiekuńczych.

2. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych organizowana jest piecza zastępcza. Ideą pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, których rodzicom ograniczono lub pozbawiono tego prawa, na mocy postanowienia sądu.

Pieczka zastępcza dzieli się na:

I) rodzinną:

1) rodzina zastępcza:

a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa, w tym:

- zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego,
 - zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.
- II) instytucjonalną:**
- 1) placówki opiekuńczo-wychowawcze;
 - a) socjalizacyjne,
 - b) interwencyjne,
 - c) specjalistyczno-terapeutyczne,
 - 2) regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze
 - 3) interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Tabela Nr 1

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu powiatu strzyżowskiego z podziałem na gminy w latach 2015-2017

Gmina	Lata		
	2015	2016	2017
Czudec	0	0	0
Niebylec	2	1	0
Frysztak	2	1	1
Strzyżów	4	2	1
Wiśniowa	1	2	0
Razem	9	6	2

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 2

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z terenu powiatu strzyżowskiego z podziałem na gminy w latach 2015-2017

Gmina	Lata		
	2015	2016	2017
Czudec	0	0	0
Niebylec	2	1	0
Frysztak	2	1	1
Strzyżów	4	1	0
Wiśniowa	0	2	0
Razem	8	5	1

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 3

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z terenu powiatu strzyżowskiego z podziałem na gminy w latach 2015-2017

Gmina	Lata		
	2015	2016	2017
Czudec	0	0	0
Niebylec	0	0	0
Frysztak	0	0	0
Strzyżów	0	1	1
Wiśniowa	1	0	0
Razem	1	1	1

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Powyższe zestawienie wykazuje, że, funkcjonowanie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej jest niezbędne, w celu zapewnienia stosownej opieki małoletnim.

W 2017 r. na terenie powiatu strzyżowskiego funkcjonowało 34 rodziny zastępcze (spokrewnionych - 16, niezawodowych - 16, zawodowa - 1 i zawodowa specjalistyczna – 1). W rodzinach zastępczych przebywało 49 wychowanków, w tym 41 z terenu powiatu strzyżowskiego, a pozostałych 8 wychowanków pochodziło spoza terenu powiatu (powiat jarosławski, leżajski, starachowicki, brzozowski, Miasto Wrocław, Miasto Łódź i Miasto Rzeszów). Czworo wychowanków z terenu powiatu strzyżowskiego przebywa w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów tj. powiatu jasielskiego, powiatu dębickiego, Miasta Krosna i Miasta Rybnika.

Charakterystyka funkcjonowania rodzin zastępczych jest niezmiernie ważna w aspekcie zmian ustawowych w zakresie pieczy zastępczej, które dotyczą kwalifikacji rodzin zastępczych, ich finansowania i zasad funkcjonowania. Aby skutecznie działać na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy znać zasób podmiotowy ustawy, wobec którego będą podejmowane działania.

Charakterystyka rodzin zastępczych w latach 2015-2017

Tabela Nr 4

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Strzyżowskim

Typy rodzin zastępczych	Liczba rodzin zastępczych		
	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze spokrewnione	18	18	16
Rodziny zastępcze niezawodowe	17	17	16
Rodziny zastępcze zawodowe	1	1	1
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	1	1	1
Rodziny zastępcze zawodowe, pełniące zadania pogotowia rodzinnego	0	0	0
Razem	37	37	34

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 5

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2015-2017

Typy rodzin zastępczych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych		
	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze spokrewnione	27	27	22
Rodziny zastępcze niezawodowe	21	21	21
Rodziny zastępcze zawodowe	3	3	3
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	3	3	3
Rodziny zastępcze zawodowe, pełniące zadania pogotowia rodzinnego	0	0	0
Razem	54	54	49

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 6**Finansowanie rodzin zastępczych w Powiecie Strzyżowskim w latach 2015-2017 w zł.**

	2015			2016			2017		
	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe
Pokrycie kosztów utrzymania (art. 80 ust. 1 art. 81 ust. 1)	195 058,44	234 375,27	73 638,72	182 637,65	249 819,35	80 196,45	167 833,82	239 385,48	75 864,94
Pokrycie niezbędnych kosztów związanych z przyjęciem dziecka (art. 83 ust. 1 pkt. 2a)	0,00	3 000,00	2 000,00	1 950,00	2 393,75	0,00	0,00	0,00	0,00
Dodatek wychowawczy (art. 80 ust. 1a)	0,00	0,00	0,00	80 376,88	54 383,33	27 000,00	98 961,29	68 092,74	35 725,81
Wypoczynek poza miejscem zamieszkania (art. 83 ust. 1 pkt. 1)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zdarzenia losowe (art. 83 ust. 1 pkt. 2b)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 7**Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Strzyżowskim w latach 2015-2017 w zł.**

Rok	Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych
2015	34 218,47
2016	28 914,00
2017	38 042,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 8**Usamodzielnienia dzieci z rodzin zastępczych w Powiecie Strzyżowskim**

	2015		2016		2017	
	osoby	kwota (zł)	osoby	kwota (zł)	osoby	kwota (zł)
Kontynuacja nauki	9	46 887,42	9	40 562,03	9	43 507,89
Usamodzielnienia	2	8 235,00	2	8 466,00	1	3 300,00
Zagospodarowanie	3	5 500,00	3	5 500,00	0	0,00

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Charakterystyka placówek opiekuńczo-wychowawczych na dzień 31.12.2017 r.

W powiecie strzyżowskim funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego przeznaczone dla 30 wychowanków każda i są to:

1. Dom Dziecka w Strzyżowie
2. Dom Dziecka w Żyżnowie.

Placówki posiadają obecnie wymagane standardy zarówno w zakresie funkcjonalnym jak i kadrowym. Zabezpieczają one na odpowiednim poziomie całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne oraz korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Niemniej jednak przed placówkami postawiono nowe wymagania prawne względem standaryzacji placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wychowankowie przebywają w tych placówkach do osiągnięcia pełnoletności bądź za zgodą dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 25 roku życia, w sytuacjach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela Nr 9

Liczba wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na dzień 31.12.2017 r.

Nazwa placówki	Ogółem	Liczba wychowanków z tereny Powiatu Strzyżowskiego	Liczba wychowanków spoza terenu powiatu
Dom Dziecka w Strzyżowie	24	5	19
Dom Dziecka w Żyżnowie	29	2	27

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

Tabela Nr 10

Struktura wiekowa wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych na dzień 31.12.2017 r.

	Dom Dziecka Strzyżów	Dom Dziecka Żyżnow
Ilość dzieci ogółem	24	29
Liczba dzieci do ukończenia 18 lat	19	20
Liczba dzieci po ukończeniu 18 lat	5	9

Źródło: opracowanie własne PCPR Strzyżów

III. Analiza SWOT

Możliwość skutecznej realizacji celów pieczy zastępczej wynika z przedstawionej w poprzednim rozdziale diagnozy rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Niezmiernie ważnym aspektem jest też rozpoznanie zasobów infrastruktury społecznej powiatu strzyżowskiego, ponieważ działania podejmowane na rzecz rodziny i dziecka realizowane są w oparciu o zespół osób i instytucji wspomagających system pieczy zastępczej.

Analiza SWOT służy do określenia faktycznego stanu rzeczy i zasobów z punktu widzenia ich wpływu na wspomaganie lub stymulację procesów rozwoju pieczy zastępczej i oparta jest na schemacie klasyfikacji czynników, które mają wpływ na bieżącą i przyszłą realizację celów programu.

Analizie poddano czynniki wewnętrzne, które określono, jako mocne i słabe strony środowiska lokalnego powiatu strzyżowskiego oraz czynniki zewnętrzne określające szanse realizacji celów programu i zagrożenia utrudniające pełne wykorzystanie szans i silnych stron środowiska lokalnego.

Tabela Nr 11

Mocne i słabe strony powiatu strzyżowskiego w realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Potencjał ludzki, silne więzi i zaangażowanie społeczne. 2. Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna z instytucjami pomocy społecznej. 3. Wykształcona i doświadczona kadra pracowników PCPR i placówek opiekuńczo-wychowawczych. 4. Społeczna akceptacja działań na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. 5. Aktywność organizacji pozarządowych w realizacji zadań z zakresu pomocy rodzinie i rozwoju pieczy zastępczej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak chętnych do tworzenia nowych rodzin zastępczych. 2. Braki kadrowe w instytucjach pomocy społecznej w aspekcie nowych rozwiązań prawnych. 3. Braki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, tworzenie rodzin zawodowych, szkolenia, poradnictwo specjalistyczne. 4. Braki spójności przepływu informacji na temat działań różnych podmiotów w zakresie pomocy rodzinie i dziecku. 5. Niedostateczna współpraca różnych partnerów społecznych w zakresie rozwoju pieczy zastępczej. 6. Nowe wymagania prawne względem standaryzacji placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela Nr 12

Zewnętrzne szanse i zagrożenia realizacji rozwoju pieczy zastępczej

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umocowania prawne działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej 2. Możliwość korzystania ze środków zewnętrznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niestabilność prawna 2. Niedoskonałość konstrukcji dochodów powiatu i trudności w zabezpieczeniu środków na realizację rozwoju pieczy zastępczej

Analiza powyższa wskazuje, że powiat strzyżowski dysponuje wewnętrznym potencjałem rozwojowym stanowiącym jego atuty sprzyjające tworzeniu i funkcjonowaniu systemu pieczy zastępczej. Z tendencjami i potencjałem rozwojowym współlistnieją jednak czynniki wewnętrzne wpływające destabilizująco i hamująco na rozwój pieczy zastępczej szczególnie w zakresie niedoborów finansowych na ten cel.

Jednocześnie w otoczeniu powiatu strzyżowskiego występują czynniki zewnętrzne, których właściwe wykorzystanie sprzyjać może realizacji celów rozwoju pieczy zastępczej,

jednakże na zewnątrz występują także czynniki, które wpływają lub mogą wpływać hamująco na działania powiatu w tym zakresie. Dlatego realizując niniejszy program należy brać pod uwagę wszystkie czynniki opisane w tym rozdziale, ponieważ mają one istotny wpływ na skuteczność osiągania celów rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu strzyżowskiego.

IV. Założenia programu

1. Cel strategiczny i główny oraz obszary wyboru działań

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 jest ściśle związany z Programem działań profilaktycznych wobec dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie dla powiatu strzyżowskiego na lata 2018-2025 i dla obu tych programów celem strategicznym jest BUDOWA LOKALNEGO SYSTEMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE. Jednak, kiedy pierwszy z nich określa ramy pomocy kierowanej do rodziny w formie zintegrowanego, wielozakresowego wsparcia, tak drugi określa działania w zakresie pomocy kierowanej do dziecka pozbawionego opieki i wychowania przez rodziców i w szczególności skupia się na rozwoju systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wiele dzieci cierpi z powodu niewłaściwego zachowania innych osób – głównie rodziców i opiekunów. Dzieci krzywdzone doznają poczucia niesprawiedliwości i bezsilności, a doznania te ujemnie wpływają na ich zdrowie, rozwój fizyczny i psychospołeczny. Dzieci te potrzebują bezpiecznej przystani odpowiedniej do wychowania i prawidłowego rozwoju, a taką przystanią w wielu przypadkach może stać się jedynie rodzina zastępcza lub placówka opiekuńczo-wychowawcza. Należy zatem dążyć do stworzenia systemu oferującego szerokie spektrum działań prowadzących do zabezpieczenia dzieciom właściwej ochrony i pomocy, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rodzinne formy i wspieranie ich w celu prawidłowego wykonywania powierzonych zadań. Mając na uwadze cel strategiczny oraz założenia programowe uznano, że celem głównym tego programu jest **STWORZENIE WARUNKÓW DLA SKUTECZNEGO ROZWOJU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.**

Realizacja celu głównego możliwa będzie poprzez działania promocyjne, organizacyjne, edukacyjne i wspierające. W związku z tym wyznaczono podstawowe nurty działań programowych:

1. promowanie idei rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu strzyżowskiego,
2. zorganizowanie systemu pieczy zastępczej, poprzez stworzenie sieci rodzin zastępczych różnego typu oraz utrzymanie na odpowiednim poziomie opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
3. szkolenia rodzin zastępczych oraz doskonalenie pracowników służb społecznych,
4. wsparcie finansowe i terapeutyczne rodzin zastępczych i usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Niezmiernie ważnym elementem działań jest zacieśnianie współpracy różnych podmiotów i osób, w zakresie skutecznej ochrony dzieci i rozwoju pieczy zastępczej oraz dążenie do efektywnego przepływu informacji.

2. Cele szczegółowe, zadania i działania

Organizacja i rozwój pieczy zastępczej jest zadaniem trudnym i wymagającym, tym bardziej, że z analizy SWOT wynika, że oprócz mocnych stron środowiska lokalnego i szans zewnętrznych wspomagających ten proces, istnieją poważne ograniczenia i zagrożenia dla jego realizacji. Dlatego określając cele szczegółowe, zadania i działania należy:

- unikać zagrożeń,
- wykorzystywać szanse,
- wzmocnić słabe strony,
- opierać działania na mocnych stronach.

Ponadto określenie celów szczegółowych konkretyzuje założenia programu, służy realizacji konkretnych zadań oraz uszczegóławia działania.

Cel główny programu, jakim jest **stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej** osiągnięty zostanie przez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) Promowanie i rozwój różnych form pieczy zastępczej.
- 2) Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej.
- 3) Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej.
- 4) Podniesienie kompetencji kadr pomocy społecznej.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1: PROMOWANIE I ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/partnerzy	Lata			SUMA
				2018	2019	2020	
1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.	1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez prowadzenie kampanii społecznych, akcji informacyjnych na temat rodzicielstwa zastępczego.	1. Liczba przeprowadzonych akcji i działań informacyjnych.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, OPS Kościoł Partnerzy				
	2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze.	2. Liczba przeprowadzonych postępowań kwalifikacyjnych kandydatów na rodziców zastępczych;					
	3. Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.	3. Liczba rodzin zakwalifikowanych do szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych.					
	4. Wzrost liczby rodzin zastępczych.	4. Liczba rodzin, które ukończyły szkolenie i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne.					
2. Wsparcie dla małych matek przebywających w pieczy zastępczej.	1. Zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych.	1. Liczba rodzin zastępczych zgodnie z limitem.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Placówki opiekuńczo-wychowawcze Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,				
	2. Udzielenie wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego.	2. Liczba porad specjalistycznych dla małych matek będących w pieczy zastępczej.					
3. Rozwój pieczy o charakterze interwencyjnym.	1. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.	1. Liczba rodzin zastępczych zgodnie z limitem.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej,				

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2: WSPARCIE ISTNIEJĄCYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/partnerzy	Lata		SUMA
				2018	2019	
1. Realizacja założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	1. Udzielanie świadczeń finansowych obligatoryjnych i fakultatywnych.	1. Liczba udzielonych świadczeń finansowych o charakterze obowiązkowym i fakultatywnym.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej			
	2. Wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	2. Liczba rodzin objętych opieką koordynatorów.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej,			
	3. Organizowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kompetencji opiekunów-wychowawczych rodzin zastępczych.	3. Liczba szkoleń i liczba uczestników tych szkoleń.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Partnerzy			
	4. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	4. Liczba spotkań grupy wsparcia i liczba uczestników.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Partnerzy			
	5. Zapewnienie pomocy i wsparcia w ramach grup wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego dla rodzin.	5. Liczba osób korzystających z prowadzonych zajęć specjalistycznych.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Prawnik Pedagog			
	6. Prowadzenie diagnozy psychologicznej dla rodzin zastępczych.	6. Liczba diagnoz psychologicznych.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Partnerzy			
	7. Wspieranie rodzin w formie wolontariatu.	7. Liczba rodzin objętych wolontariatem	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Partnerzy			
2. Zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej pieczy zastępczej.	1. Utworzenie przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej	1. Potwierdzenie utworzenia Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej,			
	2. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z wytycznymi ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,	2. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej,			
3. Wzmocnienie instytucjonalnej	1. Dostosowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych do wymogów	1. Weryfikacja wymaganych standardów w placówkach	Samorząd powiatowy Placówki opiekuńczo-			

pieczy zastępczej.	ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	opiekuńczo-wychowawczych	wychowawcze			
--------------------	---	--------------------------	-------------	--	--	--

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3: WSPARCIE WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/partnerzy	Lata			SUMA
				2018	2019	2020	
1. Wzmocnienie działań skierowanych na usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	1. Realizacja indywidualnych programów usamodzielniania.	1. Liczba wychowanków objętych wsparciem w ramach indywidualnych programów usamodzielniania.	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Placówki opiekuńczo-wychowawcze				
	2. Udzielanie świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków.	2. Liczba i kwota świadczeń przekazanych usamodzielnianym wychowankom na ich wniosek	OPS, Partnerzy, Opiekunowie usamodzielniania.				
2. Wsparcie specjalistyczne wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	1. Konsultacje psychologiczne.	1. Liczba uczestników w proponowanych formach	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Sąd,				
	2. Konsultacje prawne.						
	3. Wolontariat		PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Partnerzy				

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4: PODNIESIENIE KOMPETENCJI KADR POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/partnerzy	Lata			SUMA
				2018	2019	2020	
Zwiększenie liczby specjalistycznych szkoleń dla kadr	1. Organizowanie szkoleń w zakresie: stosowania nowych przepisów prawa, szczególnie w zakresie pieczy	1. Liczba przeprowadzonych szkoleń;	PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Placówki opiekuńczo-				

pomocy społecznej.	zastępczej, pracy z rodziną, komunikacji interpersonalnej.	2. Liczba osób uczestnicząca w specjalistycznych szkoleniach.	wychowawcze			
2. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie pomocy dziecku i rodzinie w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. 2. Organizowanie spotkań szkoleniowych i doradczych dla instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Tworzenie procedur i standardów współpracy pomiędzy służbami w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba spotkań międzyinstytucjonalnych. 2. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach szkoleniowych i doradczych 3. Liczba wypracowanych standardów współpracy międzyinstytucjonalnej. 	<p>PCPR – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Placówki opiekuńczo-wychowawcze, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Kuratorzy, Sąd, Policja.</p>			

VI. Limit rodzin zastępczych zawodowych

W celu realizacji zadań z zakresu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu strzyżowskiego, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych latach programowania działań, który obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 13

Limit rodzin zastępczych w latach 2018-2020

Lp.	Rok	Ilość rodzin zastępczych zawodowych	Typ rodziny	Sposób utworzenia
1	2018	3	<ul style="list-style-type: none">- Rodzina zastępcza zawodowa.- Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna.- Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.	Kontynuacja realizacji podpisanych umów. Utworzenie nowej rodziny w przypadku rozwiązania umowy z dotychczasową rodziną zastępczą zawodową.
2	2019	3	<ul style="list-style-type: none">- Rodzina zastępcza zawodowa.- Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna.- Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.	Kontynuacja realizacji podpisanych umów. Utworzenie nowej rodziny w przypadku rozwiązania umowy z dotychczasową rodziną zastępczą zawodową.
3	2020	3	<ul style="list-style-type: none">- Rodzina zastępcza zawodowa.- Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna.- Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.	Kontynuacja realizacji podpisanych umów. Utworzenie nowej rodziny w przypadku rozwiązania umowy z dotychczasową rodziną zastępczą zawodową.

Z założeń wynika, że w ciągu trzech lat 2018-2020 na terenie powiatu strzyżowskiego będą funkcjonowały trzy zawodowe rodziny zastępcze, w tym specjalistyczna i pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Nie przewiduje się utworzenia rodzinnego domu dziecka, ponieważ na terenie powiatu funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, które zabezpieczają miejsca dla dzieci z terenu powiatu strzyżowskiego, ale też przyjmują dzieci z powiatów ościennych.

W związku z tym przewidujemy, że zasoby powyższe zabezpieczą potrzeby powiatu w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

VII. Realizacja programu

1. Czas i miejsce realizacji programu

Program rozwoju pieczy zastępczej realizowany będzie w latach 2018-2020, a swoim zasięgiem obejmuje obszar powiatu strzyżowskiego.

2. Beneficjenci programu

Program skierowany jest do osób tworzących system pieczy zastępczej, zatem odbiorcami programu będą:

- 1) dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- 2) rodziny zastępcze i kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych,
- 3) placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 4) rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 5) usamodzielniający się wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

3. Realizator programu i jego zadania

Realizatorem programu jest Samorząd Powiatowy w Strzyżowie, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie pełniące funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania realizatora programu to:

- 1) nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami, zadaniami i działaniami,
- 2) pozyskanie partnerów programowych,
- 3) monitoring i ewaluacja programu,
- 4) składanie Zarządowi Powiatu informacji o efektach realizacji programu.

4. Partnerzy programu

Pieczą zastępczą jest znaczącym obszarem działań samorządu powiatowego, a jednocześnie stanowi delikatną materię, ponieważ dotyczy działań dorosłych wobec szczególnego dziecka – opuszczonego, niechcianego, pozbawionego miłości i opieki ze strony najbliższych. Skuteczna ochrona tych dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę różnych środowisk, osób, instytucji czy organizacji. Realizacja założeń programowych wymaga zatem aktywnego współdziałania różnych podmiotów, w związku z czym przewiduje się współpracę z następującymi partnerami programowymi:

- 1) Sąd i jego organy pomocnicze,
- 2) Policja,
- 3) Ośrodki Pomocy Społecznej,
- 4) Interdyscyplinarne zespoły d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) Placówki oświatowe – wychowawcy, pedagodzy szkolni,
- 6) Służba zdrowia – lekarze rodzinni, pediatrzy, pielęgniarki i położne środowiskowe,
- 7) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- 8) Organizacje pozarządowe.

5. Źródła finansowania programu

Środki finansowe na realizację programu mogą pochodzić z następujących źródeł:

- 1) budżet państwa,
- 2) środki własne samorządu powiatowego,
- 3) środki pozyskane z funduszy strukturalnych,
- 4) środki pozyskane z innych programów i konkursów.

Podstawą przyznania środków na realizację celów pieczy zastępczej jest opracowanie corocznego planu finansowego uwzględniającego wszystkie założenia programowe. Natomiast przyznane na zadania i działania w obrębie pieczy zastępczej środki finansowe uzależnione będą od wysokości budżetu powiatu strzyżowskiego na dany rok kalendarzowy.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Realizacja programu jest ściśle związana z działaniami monitorująco-kontrolnymi, które stanowią część nadzoru nad jego realizacją. Rozwój wydarzeń programowych należy na bieżąco oceniać i korygować błędy zagrażające realizacji programu. Zadaniem monitoringu jest bowiem mierzyć postęp względem zaplanowanych założeń, działań i rezultatów. Stały monitoring pozwoli wskazać występujące w programie problemy związane z jego realizacją, zdiagnozować przyczyny ich powstania oraz określić sposoby ich rozwiązania bądź im przeciwdziałać. Monitorując program będziemy szukać odpowiedzi na pytania:

- czy podejmowane działania prowadzą do zaplanowanych rezultatów?
- czy osiągnięte rezultaty prowadzą do osiągnięcia zamierzonych celów?
- czy występuje ryzyko zagrażające realizacji celów programu?
- czy podjęto działania zapobiegające zagrożeniom realizacji programu?

Mierząc różnicę pomiędzy tym, co zostało zaplanowane, a tym co faktycznie udało się osiągnąć, odpowiemy na pytanie, na ile zostały wypełnione założenia i cele niniejszego programu. W związku z tym po zakończeniu okresu programowania należy sprawdzić czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy te rezultaty przełożyły się na realizację celów programu. Niezbędna jest także ocena czy prawne, administracyjne i finansowe środki przeznaczone na program pozwoliły osiągnąć oczekiwane efekty. Temu celowi służyć będzie ewaluacja, która ma odpowiedzieć na zasadnicze pytania:

- czy program dotarł do odbiorców?
- czy wpłynął na ich postawy i zasób wiedzy?
- czy program zmienił rzeczywistość, w której zaistniał tzn. czy wpłynął na zmianę organizacji pieczy zastępczej na terenie powiatu strzyżowskiego?
- czy zagwarantowano wystarczającą ilość środków finansowych na realizację programu?
- czy współpraca partnerów programowych przyniosła oczekiwane rezultaty?

Dokonując ewaluacji programu należy ocenić zasób kwalifikacji pracowników realizujących zadania pieczy zastępczej i ich wpływ na skuteczną i prawidłową realizację celów pieczy zastępczej.

Zebrane w wyniku działań ewaluacyjnych informacje pozwolą na przygotowanie raportu końcowego, który może stać się narzędziem pomocnym w tworzeniu następnego programu. Raport ten zostanie przedstawiony Zarządowi Powiatu po zakończeniu realizacji programu, natomiast po zakończeniu każdego roku kalendarzowego będzie opracowane i przedstawione sprawozdanie częściowe, uwzględniające w szczególności:

- limit rodzin zastępczych zawodowych
- realizację szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na nie
- realizację zobowiązań finansowych wobec rodzin zastępczych
- realizację zobowiązań finansowych wobec usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej
- realizację opłat rodziców naturalnych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej
- realizację zobowiązań finansowych gmin i innych powiatów

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marek Jurzysta